

Paksi Hírnök

33. évf. 20. szám

Alapítva 1989-ben

2024. október 25.

„Nem érti ezt az a sok ember,
Mi áradt itt meg, mint a tenger?
Miért remegtek világrendek?
Egy nép kiáltott. Aztán csend lett.”

Márai Sándor: *Mennyből az angyal*

3

Paks díszpolgára idén Hajdú János, a Pro Urbe díjasok pedig Pupp Noémi, valamint Balog Judit és Haraszti Zsolt. A kitüntetések az október 23-i ünnepi esten adták át.

12

A Paksi Atomerőmű vezetése 1992 óta adományoz céggyűrü-kitüntetést, amelyet idén is a cég húsz munkatársa vehetett át. Az ünnepi esten dr. Horváth Péter János mondott köszöntőt.

Játék ötvenhatal – Nagy Balázs gondolatai

A történelem megmásíthatatlan, a történelemben nincs „mi lett volna, ha...”. De igen szórakoztató tud lenni, ha játszunk vele egy kicsikét. Elménkben alkotgatunk párhuzamos dimenziókat, képzeletünkkel átírhatjuk a történelem felemelő vagy borús pillanatait, de akár a személyes sorsunkon, létezésünkön vagy nemlétezésünkön is eltöprenghetünk.

Ha kellő fantáziával rendelkezünk, le sem kell hunyni a szemünket, hogy a barikádokon lássuk magunkat, hogy a Corvin köz pesti srácaival egyetemben fegyvert ragadjunk és vállalat a vállnak vetve küzdjünk szabadságunkért és függetlenségünkért.

Viszont, ha ott lennénk a Corvin közben, 1956 októberének végén, hátunkon egy dobtáras automata fegyverrel, övünkre csatolt féltucat Vécsey-kézigránáttal, és az olcsó dohányt szívónánk, a dohányfüsttel együtt a gondolataink is messze szállnának.

Lenne, aki arra gondolna, hogy miként fog átesni a tűzkeresztségen. Lenne, aki a muníción és az utánpótláson aggódna, és olyan is akadna, aki a rádióra tapasztott füllel várná a hírt, hogy a Nyugat megindult, és segítséget nyújt a magyaroknak a szabadságharcban.

De egy se lenne, aki a hazaáruláson morfondírozna, és azon, hogyan vezesse át a fővárosba betörő szovjet tankokat az állások mögé, a város szívébe.

Kint a barikádokon senkit sem kényszerítettek az otlátre. Mindenki a saját akaratából vett részt a harcokban, és sokan életükkel fizettek érte. Vannak, akik ezt felelőtlenségnek tartják. Belemenni olyan csatába, aminek kétes a kimenetele. Ők a karosszékben ülve levonják a következtetést: mi ezt nem tenénk.

Fotó: Szaffenauer Ferenc

Ünnepeinken nem azokra emlékezünk, akik elfutottak, akik átadták a vár kulcsát; azokra emlékszünk, akik, ha kellett, magukkal rántották a törököt, akik kitortek a várból, mikor már minden veszni látszott, azokra, akik a barikádokat emelték, akik harcoltak, míg harcolni lehetett. És azokra, akik itt maradtak, veszteségek árán is tovább építették a nemzetet és megtartották a hitet, hogy magyarnak lenni érdemes.

Ma Mansfeld Péter, Pongrátz Gergely és Angyal István forradalmárok emlékművével találkozhatunk Budapest utcáin járva, és nem azokkal, akik meglapultak otthon vagy nyugatra szöktek az első adandó alkalommal.

Ők voltak azok, akik reményt adtak, reményt, hogy lehet szebb a jövő.

A „mi lett volna, ha...” játékba sokszor én is belebonyolódom. Az egyetemes mellett szívesen játszom a személyes, családi történelemmel is. És mindig, minden egyes eszmefuttatás után nevetve állapítom meg, sokkal több esetben előfordulhatott volna, hogy meg sem születtek.

Elég csak 1956-ot nézni, és családfám anyai ágát.

Az 1956. október 23-án kitörő forradalom felettébb meglepte Nagyapámat és Nagyanyámat. Huszonhárom, illetve tizennyolc évesek voltak, fiatalok és tapasztalatlanok. Nem tudták, mit jelent a forradalom rájuk nézve, de

így visszatekintve biztos, hogy a sorsuk akkor keresztúthoz ért.

Egy ideje már jegyben jártak. Három nappal később, október 26-án kívánták tartani az esküvőjüket itt, Pakson. Minden le volt szervezve, de hirtelen bizonytalanná vált a jövő.

Nagyanyám aggódott. Józsi, megütjük a bokánkat, ha ebben a bizonytalanságban esküszünk, mondta, de Nagyapám csitíttgatta. Az élet csak nem áll meg, megoldjuk ezt is, ölelte meg Nagyanyámat, miközben tisztában volt vele, a tanácsházból tucatjával szórják ki az iratokat, fegyverek ropognak a fővárosban és ÁVÓ-sok lógnak a kandelábereken.

De azért csak megoldotta. Ment a rohangelés, a káoszbirokrácia. Külön engedélyt kellett kérni a frigyhez.

Közben ment a susmus. Vidéken az emberek hitték is, meg nem is, ami történik. A rádiónál kézzelfoghatóbb volt az a hír, mit a Pesten járt paksiak hoztak haza. Sokaknak a fülébe jutott, hogy a határőrizet akadozik. Voltak, akik kaptak az alkalmon, és a zöldhatáron át elhagyták az országot. Nagyszüleim barátai, a már jegyben járó János és Katalin is emellett döntöttek, és végül Kanadában kötöttek ki. Győzködtek nagyszüleimet, menjenek velük, de ők hallani sem akartak a dolgról. Maradunk, és elhalasztjuk az esküvőt, jelentette ki Nagyanyám, de Nagyapám nem volt egy véleményen vele. Maradunk, mondta, de október 26-án megtartjuk az esküvőt... Most, vagy soha!

Maradtak hát, nem futottak el a nekik rendelt feladat elől. Nem voltak hősök, de gyávák sem. Nem ők azok, akikre sokan emlékeznek. Ők azok, akik emlékeznek.

*Nagy Balázs
alpolgármester*

Hajdú Jánost, a városvezetés negyedszázadon át meghatározó alakját Paks díszpolgárának választották

Tíz éve, a harmadik polgármesteri ciklusa végén vonult vissza a közéletből Hajdú János, Paks most megválasztott díszpolgára. Negyedszázadon keresztül volt a városvezetés meghatározó embere: 2002-től 2014-ig polgármesterként tette a dolgát, de ezt megelőzően már a legelső képviselő-testületben képviselő volt, a gazdasági bizottság vezetőjeként helyi pénzügyi, gazdasági jellegű önkormányzati rendeletek megalkotásában volt szerepe, a helyi önkormányzatok működési szabályainak kialakítására ráhatása.

Demokratikus közélet

– A '90-es évek elején itt, Pakson kiváló helyi szabályzatok születtek, amelyeket még más települések is inspirációnak használtak. Megint időszerű a kérdés, milyen a jó helyi közélet?

– A jó közélet tiszta, szabályozott, átlátható és ellenőrizhető. Megfelelő szintű hozzáférést biztosít a közéleti szereplők (legyenek azok választott vagy kinevezett vezetők, köztisztviselők, közalkalmazottak, civilek vagy önkéntesek) számára a szükséges információhoz. A döntési jogkörök és a felelősségi szintek össze vannak hangolva. Képviselő-testületi szinten a formális jó működés feltétele egy átgondolt szervezeti és működési szabályzat megléte és betartása. Tartalmi szinten ennél több kell. Lokálpatrióta szemlélet és együttműködési képesség.

Lokálpatrióta

– Ön is Pakson talált otthonra. Zala megyeként hogyan került Pakusra, a lehetőségek közül miért ezt választotta, milyen tapasztalatai keletkeztek az első időkben?

– Amikor végeztem a Gödöllői Agrártudományi Egyetem mezőgazdasági gépészmérnöki karán, két tanszékre is hívtak tanársegédnek. Nem tetszett az egyetem fülledt belső oktatói világa, így a szabadabbnak gondolt világot választottam.

1976 őszén jöttem Gyapa pusztára, a Paksi Állami Gazdaság egyik kerületébe. Fele-

Fotó: Szaffenauer Ferenc

ségemmel, aki vállalati jogászként kezdett a Paksi Konzervgyárban, itt kaptunk egy 25 négyzetméternyi szobát a munkásszálláson, a sarokban főztünk és lavórban mosakodtunk. Később kényelmes vállalati bérlakásba költözhattünk. Gépműhelyvezetőként, majd kerületi műszaki vezetőként traktorok, önjáró célgépek és munkagépek javítását és karbantartását irányítottam. Állattartó-telepek, tárolók és lakóépületek építészeti és épületgépészeti fenntartása, felújítása, karbantartása is hozzám tartozott. Hasznosnak éreztem magam. Sok, a gyakorlatban bevált gépészeti jellegű újítást valósítottunk meg, jelentősen változott a rend és a rendezettség. Gyapán, a „mélyvízben” szereztem később hasznosnak bizonyult vezetői tapasztalatot. A vezető legyen következetes, kiszámítható. Védjen, de büntessen, ha nincs más megoldás. Értse a dolgát, de hozzáértőkre bízza a szűkebb szakmai döntéseket, megoldásokat. Ne beosztottaknak, hanem munkatársaknak nézze az irányítása alatt dolgozókat. Keretek között, de adjon lehetőséget javaslataik, elgondolásaik megvalósítására. Javul a munka eredményessége, a munkatársak hangulata, meg a saját dolgát is megkönnyíti ezzel.

Jött a rendszerváltozás. A privatizációs marakodásból kimaradtam, de a Magyar-Amerikai Vállalkozásfejlesztési Alapítvány 10 milliós kölcsönéből benzinkutat építettünk akkori társaimmal Nagydorogon. Itt folytattam vállalkozóként. A vállalkozás ma is működik, a napi vezetői teendőket én végzem.

– Mit szeret legjobban Pakspan?

– Sok dolog, amit szeretek, az oktatáshoz, kultúrához, művészethez, hagyományokhoz kapcsolódik: az erős középfokú oktatás, az erőmű, a főiskola (apropó: mikor újra, ha most nem?), a Paksi Képtár, a Tűzvirág, a természetjárás, Lussonium.

Megszoktam Pakson. Befogadtak, bár ahogyan szokott lenni: voltak ütközéseink. Sok szebb vidék van országban, világban, de én már itt maradok. Pakson. Jó itt nekem.

Paks elveszíti, elveszítette „paksiságát”. Ilyen volt a magyar-sváb-zsidó kulturális együttlét. A Dunával való együttlét, együtt lélegzés. Itt már nem lesznek vízimalmok, nem lesz folyami halászat. Paksi siller sem. Duna-parti kerthelyiségi hangulat sem. Új-régi ideákat kell teremteni, új célokat kijelölni. ☺

Régi-új ideák

– **Negyedszázad közélet, benne tizenkét év polgármesteri szolgálat hosszú idő. Milyen sikerekre a legbüszkébb? Van-e valami, amit kudarcként él meg?**

– Egy polgármester még utólag se büszkélkedjen! Adjon hálát a sorsnak, hogy lehetőséget kapott! Szerencsés voltam, kiváló hivatal segítette a munkámat. Bejárattott intézményrendszer biztosította az oktatási, egészségügyi és szociális feladatok ellátását. A város gazdasági társaságai megfelelő állapotban voltak. Ami a legfontosabb: a nagypolitikai árnyékában működött az önkormányzatiság. Aztán a kötelező feladatok (oktatás, vízszolgáltatás, hulladékgyűjtés és -kezelés stb.) csökkentésével, jelentős bevételek és hatósági jogkörök elvonásával az önkormányzatokat az állam kényelmesnek látszó, de megalázó és kiszolgáltatott helyzetbe hozta. Az egész a rezsicsökkentésnek nevezett, piaci, gazdasági szempontból értelmezhetetlen blódség, egy belpolitikai termék bevezetésével kezdődött a 2014-es választások előtti évben. Becsülenedők, akik most tiszta szándékkal vállalják egy település irányítását.

A Duna-partra telepített többlemű, komoly kapacitását áttemelő rendszer üzembe állítása a belvíz elleni védelmet nagyságrendekkel biztonságosabbá teszi. Az utóbb bezárt gyógyfürdő létesítése a paksiak akaratával egyezett. A létesítés mai kritizálói nem veszik figyelembe, hogy a város költségvetési hiányát az elvont adóbevételek, a várost sújtó szolidaritási adó és túlköltekezés, köztük a túlzott sporttámogatások okozzák. De nem csak kenyérrel él az ember: a Paksi Képtár nem széles érdeklődő és látogató réteget hozott lázba, azonban feltette a képzőművészeti gyűjtemények európai térképére Paksot, és költségvetése a 20 milliárdos költségvetés tervezési hibahatárán belül volt – hát ennek be zárására mit mondjon az ember?

Sok munkát fektettünk munkatársaimmal a 49 települést tömörítő regionális szolgáltató cég, a Mezőföldvíz Kft. „összerakásába”. A Paksi Hulladékgazdálkodási Társulás megszervezésébe, amely gazdaságos technológiával szolgálta a kistérséget. Ezek a kormány-

zat központosító, a szubszidiaritás elveit sutba vágó politikája következtében „mentek a lecsóba”. Hát ez kudarc. A kormány kudarca. Igen, a 2002-től 2014-ig tartó három ciklusba sok minden belefért. A zeneiskola újjáépítése, bővítése, a szakorvosi rendelőintézet elkészítése, a Táncsics Mihály utca vonalának módosítása, a főutcai körforgó kialakításával együtt. Számptalan útfelújítás, intézményi épület felújítása, az idősek otthona is. Köztéri szobrok állítása, köztük az általam nagyon tisztelt Deák Ferenc szobrával. A Zala megyei Söjtörön (ahová egyik dédszülőm is való) született Deák bölcsessége nélkül jóval később indult volna meg a polgárosodás hazánkban.

Bölcsesség

– **Egy bemutatásban kollégái, barátai következetesnek, igazságosnak jellemezték. És hogy kicsit talán idealista. Bár előző választásban a Deák-párhuzamot lelőtte, muszáj megemlíteni: a bölcsesség szintén felmerült.**

– Sem bölcs, sem idealista nem vagyok. Átlagos képességű és intelligenciájú embernek tartom magam. Talán az átlagnál makacsabb vagyok, talán kitaróbb, puritánabb, egyszerűséget kedvelőbb. Nem vagyok megáldva túl sok fantáziával, de ha valami hiba, hiány, probléma szembejön, akkor elégséges megoldóképpel rendelkezem.

– **Emlékszik, mit válaszolt 2010-ben egy interjúban arra a kérdésre: látja-e maga előtt Paksot 10 év múlva, milyen változások lesznek?**

– Az internet segít emlékezni. Azt mondtam: nem hiszek abban, hogy valakinek víziói lehetnek hosszú távra előre, a világ sokkal gyorsabban változik és fejlődik mostanában ahhoz, hogy az ember meg tudja mondani, mi lesz. A legfontosabb a gyors reagálás, és a legfontosabb egy városvezető szempontjából, hogy a rendelkezésre álló erőforrásokat hogyan tudja a közjó érdekében felhasználni.

– **Volt egy remek blogja, gondolatokkal, törléteketekkel. A beszédeit is saját maga írta. Várható a szövegírás-tevékenységének a folytatása?**

– Igen, magam írtam az ünnepeken, megnyitókon elmondott beszédeimet, az első hónapokban egy barátom is sokat segített. Én írtam őket közel 10 évig, a végén az alpolgármester asszony is jelentős munkát vett át tőlem ezen a téren is.

Ami a saját honlapot illeti: a mostani generáció nem kíváncsi a 72 évesek tapasztalataira. Nem érinti meg őket, többnyire a szüleit sem az a természetközeli életmód szemlélet, amivel én viszonyulok a világhoz. Más nyelvet beszélünk; csak sajnálom őket, mert nekik kell majd megoldaniuk a közelmúltban egymásra rakódott társadalmi és környezeti problémákat. Őszintén szurkolok nekik.

Pihenés

– **Polgármesterként nem sok szabadideje volt. Mivel tölti a megérdemelt pihenést?**

– A szőlő és a bor örök misztérium. Hobbij és aktív pihenés számomra a sárszentlőrinci szőlőben, gyümölcsösben, a présházban lenni.

Mindent olvasok. Sajnos egyszerre. Aktuális könyvajánlásom: Romsics Ignác: Hérodotosztól Harariig, Marczali Henrik: Mária Terézia, Járosi Márton: Szolgálat (energetika), Márton András: Lennon-McCartney Yesterday, Krasznahorkai László: Az ellenállás melankóliája. Meg a Biblia mint vitapartner.

– **Biztosan végére ért már a feladatoknak, amik a visszavonulásakor szerepeltek a listáján. Akkor azt mondta, rengeteg elmaradása van a családi házban, van dolga a présház körül is. Mi foglalkoztatja mostanában?**

– Nem értem semminek sem a végére. Csak a sokasodó, megoldandó feladatokat látom. Most Jean Meslier, Voltaire, Robespierre, Condorcet, Rousseau útkeresése foglalkoztat. Úgy látom, nem jutottunk előbbre, mint a 18. századi francia utópisták. A nyersolaj árának változása is foglalkoztat. Hetente háromszor kell árazni a benzinkúton.

[jé]

Paksi Hírnök

Kiadja a TelePaks Médiacentrum Nonprofit Kft.
Főszerkesztő: Dallos Szilvia
Megjelenik kéthetente, 4550 példányban
Következő megjelenés: 2024. november 8.

Szerkesztőség: Paks, Dózsa György út 51-53.,
email: paksihironok@gmail.com, telefon: 75/830-380
Nyomda: ATOMIX Kft. Nyomdaüzem
ISSN 0865-560X

Ők kaptak ebben az esztendőben Pro Urbe emlékérmeket

Hagyományosan az október 23-i városi ünnepi esten adják át a Pro Urbe emlékérmeket. 2024-ben Balog Judit és Haraszti Zsolt ügyvezetők, és Pupp Noémi kajakozó vehették át ezt az elismerést. E helyütt a velük készített beszélgetést olvashatják, méltatásukat pedig a lapzártánk után megtartott ünnepi estről írt összefoglalónkban a telepaks.net oldalon.

Balog Judit és Haraszti Zsolt több mint két évtizede vezetik egyre nagyobb sikerekre a Paksi FC-t. Csak a legutóbbi szezon mérlegét idézve: a klub élvonalbeli csapata a 2011-es Ligakupa-győzelmet és bajnoki ezüstérmét MOL Magyar Kupa győzelemmel, a magyar első osztályú labdarúgó-bajnokságban pedig újabb ezüstérmével múltta felül.

– Az eredményeket ismerjük, a mögötte lévő munkába viszont nem látunk bele. Hogyan dolgoznak együtt ügyvezetők-ként?

B.J.: Tudjuk, hogy melyikünknek mik az erősségei, ehhez idomulva alakult ki az évek során, hogy melyikünk mely feladatokat végzi, de mindent átbeszélünk, mindketten átlátunk mindent. Remekül kiegészítjük egymást, gördülőkény, kiegyensúlyozott a szakmai munka.

H.Zs.: Mindketten erős személyiségek vagyunk, évek kellettek, mire összecsiszolódtunk. Természetesen voltak és vannak is vitáink, de tudjuk, hogy azért, mert mind a ketten a lehető legjobbat akarjuk a klubnak. Ami még nagyon fontos, hogy feltétlen, kölcsönös bizalommal vagyunk egymás iránt.

– Mikor, miért jött a klubfilozófia, miszerint csak magyar játékosokkal szerepel a csapat a bajnokságban?

B.J.: Amikor 2006-ban megnyertük az NB II-t, azok a játékosok kaptak lehetőséget az NB I-ben is, akik kivívták a feljutást. Ez egyébként találkozott az akkori főszponzori elképzeléssel is.

H.Zs.: Nem voltunk biztosak benne, hogy meg tudjuk ütni az NB I-es szintet. Azt gondoltuk, hogy ha rosszul sikerül az első évünk, akkor ugyanaz a csapat, amelyik feljutott, a következő évben is reális feljutási lehetőséggel bír. Aztán amikor megmutatkozott, hogy meg tudunk állni az NB I-ben, úgy gondoltuk, hogy erre a klubfi-

lozófiára kell építkeznünk. Láttuk, hogy mennyire szimpatikus, és ahogy egyre rutinosabbak lettünk, egyre nagyobb tudással rendelkezünk, úgy egyre jobban láttuk, hogyan lehet ezt tovább építeni. Nagy lett a respectünk, ma ha valaki azt hallja, hogy Paksi FC, elismerően reagál, most már a labdarúgásról is ismert városunk.

B. J.: Csupán a szinten tartás visszalépés lenne. Valamit mindig fejlődni kell, tovább lépni, újat kitalálni. Legutóbb kabalaállatot választottunk, amiben az egyik legfontosabb szempont szintén az volt, hogy képviselje identitásunkat. Így lett a kabalaállatunk a hungaricum értékterába felvett kувasz, akinek a szurkolók adták a Hunor nevet. Mára „A magyar csapat” egy nagyon erős brand lett.

– A sok szép eredmény, pillanat sorából kiemelhető egy legszebb, legemlékezetesebb?

H. Zs.: A sok szép pillanat közül toronymagasán az volt a legnagyobb, amikor megnyertük a Magyar Kupát. Rengeteg szimpatizánsunk volt a meccsen az egész országból, a fél stadion ott maradt a lefújás után. Ott is látszott, hogy a munkánk a meccsen csúcsonyosodik ki, a közönség szeretetében. Ha meg tudnánk ismételni a kijutást nemzetközi szintre, az lenne a megvalósult álmom. Nekem régóta nagy szívfájdalmam volt, hogy vidéki mérkőzéseken telt házakat látok, és mikor élhetem ezt meg Pakson. Idén többször is részem volt benne.

B. J.: Az jutott eszembe, hogy amikor 2011-ben először jutottunk ki nemzetközi porondra, azt mondtuk, hogy ezt még egyszer el kellene érni, és most megint azt mondom, hogy ezt még egyszer össze kellene hozni. Nagy élmény nemzetközi kupában szerepelni, ami bár sok anyagi ráfordítással és rengeteg feladattal jár, de aki átélte ezt, azt mondja, hogy gyereünk, küzdjünk érte jövőre is, mert hatalmas nagy dolog. Az idei esztendő egyébként mindenkinek minden várakozását felülmúlta.

– Mi a Paksi FC sikereinek titka?

B. J.: Azt gondolom, tapasztalom, hogy minden pozícióra megtaláljuk a megfelelő embert, és olyan munkatársakkal dolgozunk együtt, akik szintén magukénak érzik a klubot. Azt valljuk, hogy nem munkaidő van, hanem feladat, amit mindig meg kell oldani, bármilyen kevesen is vagyunk.

H. Zs.: A mi klubunk egy nagyon jó közösség, és minden területen országos szinten is nagyon komoly tudással rendelkező munkatársaink vannak. A titoknak biztosan része a közösség, a tudás és a rengeteg munka.

Pupp Noémi, az Atomerőmű SE kajakozója országos bajnoki érmek, korosztályos Európa- és világbajnoki címek elnyerése után, 2024-ben kétszeres felnőtt Európa-bajnok lett, és két olimpiai bronzérmét szerzett. Hét éve a fővárosban, a Budapesti Honvéd csapatával készül a versenyekre. ➔

➤ – *Bő két hónapja ért véget a párizsi olimpia. Hogyan tekint most vissza rá?*

– Mindig nagy örömmel gondolok vissza az olimpiára. Nagyon jól sikerült az egész verseny, a kiutazástól az utolsó futamig. Az eredményeket illetően az volt a cél, hogy hozzuk magunkból a maximumot, és akkor bármi megtörténhet. A négyesben bízunk a dobogóban, a páros sokakat meglepett, de nagyon sok munkánk volt benne Sárival.

– *Biztosan sokszor firtatták már: mi motiválja, mi a sportsikerei titka?*

– Úgy érzem, hogy nincs szükségem különösebb motivációra, nem kell magam minden reggel hergelni, hogy elinduljak edzésre, hanem megyek és megcsinálom, mert meg akarom csinálni. Nincs nagy titok, a munkát el kell végezni a legjobb tudásunk szerint. Viszont a sikerekhez nagyban hozzájárul a mentális állapot, ha az nincs rendben, nem fog működni. Az olimpia is azért

Fotó: MOB/Szalmas Péter

sikerült ilyen jól, mert az egész felkészülés alatt azt éreztem, hogy semmi nem tud közökenteni. Furcsa lehet, de végig nagyon nyugodt voltam az olimpián.

– *Mit jelent az Ön számára a sport, mi a szép a sportágában?*

– Ami elsőként megfogott benne, az a társaság, nagyon jó kis csapatunk volt Pakson. Szeretem, hogy a szabadban vagyunk, ráadásul vízen, gyakorlatilag tavasztól ősziig a vízpart mellett élek. Maga a sport nemcsak az ellenfelek legyőzéséről szól, sokkal inkább magaddal versenyzel, és nemcsak a versenyeken, hanem a mindennapokban is, ez jelenti talán a legnagyobb kihívást, és ez a szép is benne.

– *Milyen terveid, céljaid vannak?*

– A következő két évben szeretnék nagyobb hangsúlyt fektetni a tanulmányaimra is a kajakozás mellett. Vannak céljaim, amiket szeretnék elérni, de ezeket sosem árulom el, mert azt érzem, hogy ha kimondom, már inkább teher. Szeretném a javamra fordítani az elmúlt egy-két évben tapasztaltakat, hogy a jövőben is nyugodtan tudjak készülni és versenyezni, ha ez sikerül, akkor nem lesz gond, hogy elérjem ezeket a „titkos” célokat.

Kohl Gyöngyi

Az ünnepi esten tartják meg a Tehetséges Paksi Fiatalokért Alapítvány díjkiosztóját is. A szervezet célja, hogy díjazza azoknak a diákoknak a teljesítményét, akik az általános iskola 5. osztályától az első diploma megszerzéséig az anyanyelvi kultúra, a művészet, a tanulmányi munka és a sport területén kimagasló eredményt értek el, elismerje a velük foglalkozó felnőttek tehetséggondozó munkáját; a kiváló eredményt elért fiatalok részére felsőfokú tanulmányaik folytatásához ösztöndíjat biztosítson. A díjakat átadta Dávid József, az alapítvány kuratóriumának elnöke, Heringes Anita polgármester és dr. Kovács Antal, az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. kommunikációs igazgatója. 2024-ben általános iskolai tanulmányok kategóriában Schmidt Áron, Borbás Emma Szonja és Tresznics Nikolett vehettek át díjat, közép- és felsőfokú tanulmányok kategóriában pedig Tandí Klára, Ivanics Mária és Körmöczi Zétény Zoltán részesültek elismerésben. Sport kategóriában Rózsa Bence, Czibula Bernát László, Palencsár Péter, irodalom kategóriában Bedecs Tamás, a zene területen pedig Kolki Ákos a díjazottak. Az eredményes tehetséggondozó munkáért díjat Molnár Edit Zsuzsanna, a Paksi Deák Ferenc Általános Iskola könyvtáros tanára kapta. A díjazottokról a telepaks.net oldalon olvashatnak.

Sátor Vera: Sokáig kívánom a várost szolgálni

– Hatalmas megtiszteltetés, hogy Paks város jegyzője lehetek, és örömmel tekintek az elkövetkezendő időszak elé; hivatalnokként sokáig kívánom a várost szolgálni – mondta dr. Sátor Vera, aki október 15-től Paks város jegyzője, a korábbi aljegyző pályázat útján nyerte el az állást. Elmondta, hogy a legnagyobb kihívásnak az új hivatali szerkezet felállítását tekinti, amelyet a város vezetőivel, Heringes Anita polgármesterrel és a képviselő-testülettel együtt kell elvégeznie. Mint mondta, korábbi munkahelyein végzett már hivatali átszervezéseket, a paksi azonban sokkal nagyobb intézmény, így nehezebb lesz optimális szervezeti struktúrát felépíteni, amelyben mindenkinek megvan a képzettségének és kome-

tenciáinak megfelelő pozíciója. A jegyzőség dr. Sátor Vera szerint a helyi közigazgatás csúcsa, éppen annyira nagy szakmai lépcsőfok, mint amekkora felelősség, hiszen a polgármesteri hivatalok egyszemélyi felelős vezetés mellett működnek, bár csapattal a vezető háta mögött. Hozzátette: ő olyan jegyző kíván lenni, aki továbbra is ügyeket intéz, elsősorban a testületi munkához kapcsolódóan, szeretné továbbra is személyesen végezni az előterjesztések törvényességi ellenőrzését. Heringes Anita polgármester gratulált a város új jegyzőjének, és arra kérte, hogy vigyázzon a városvezetésre, hogy a törvényességet be tudják tartani, és feladataikat a legjobban végezhessék.

-se-

Fotó: Babai István

Ekkor tartanak fogadóórát a képviselő-testület tagjai

Városvezetői (Heringes Anita, Barnabás István, Nagy Balázs – elfoglaltságtól függően)	pm.titkarsag@paks.hu 75/500-565	Minden második kedden 15 és 17 óra között a paksi polgármesteri hivatalban előzetes telefonos bejelentkezés alapján.
Barnabás István alpolgármester (6. vk.)	barnabasistvan@yahoo.hu 30/9897-353	Minden hónap utolsó hétfőjén 16 és 17 óra között a Csengey Dénes Kulturális Központban előzetes telefonos bejelentkezés alapján.
Benke Gábor képviselő	benkegabesz011@gmail.com 20/259-9209	Minden hónap első hétfőjén 18 órától a Csengey Dénes Kulturális Központban előzetes telefonos bejelentkezés alapján.
Nagy Balázs alpolgármester (2. vk.)	nagy.balazs@paks.hu 20/3500-249	Minden hónap utolsó hétfőjén 17 és 18 óra között a Paksi Pákolitz István Városi Könyvtárban előzetes telefonos vagy emailes bejelentkezés alapján.
Hahn Krisztina képviselő	kriszti.hahn2@gmail.com 20/345-5116	Minden hónap első hétfőjén 18 órától a Csengey Dénes Kulturális Központban előzetes telefonos bejelentkezés alapján.
Horváth Zoltán közbiztonsági tanácsnok, képviselő (3. vk.)	hozozoli69@gmail.com 70/613-6198	Minden hónap első csütörtökén 16 órától a paksi polgármesteri hivatalban előzetes telefonos bejelentkezés alapján.
Kudorné Szanyi Katalin képviselő (5. vk.)	kszkati1@gmail.com 20/322-4462	Minden hónap utolsó hétfőjén 16 és 17 óra között a Csengey Dénes Kulturális Központban előzetes telefonos bejelentkezés alapján.
Leber Ferenc képviselő	leber.ferenc@paks.hu 20/916-2534	Minden hónap első hétfőjén 18 órától a Csengey Dénes Kulturális Központban előzetes telefonos bejelentkezés alapján.
Mezősi Árpád nemzetközi kapcsolatokért felelős tanácsnok, képviselő (4. vk.)	mezosi.arpad@gmail.com 30/315-6933	Telefonon, emailben vagy személyesen előre egyeztetett időpontban és helyszínen.
Molnár József Péter képviselő (1. vk.)	molnar.jozsef@paks.hu 20/989-0878	Minden hónap első keddjén 16 és 17 óra között a paksi polgármesteri hivatalban előzetes telefonos bejelentkezés alapján.
Szél Benjámin képviselő (8. vk.)	szelbenjamin@gmail.com 20/350-8751	Minden hónap első keddjén 17 órától a paksi polgármesteri hivatalban előzetes telefonos bejelentkezés alapján.
Weisz Máttyás képviselő (7. vk.)	weisz.matyas@paks.hu 20/316-3698	Minden hónap második hétfőjén 17 órától a Csengey Dénes Kulturális Központban előzetes telefonos bejelentkezés alapján.

H I R D E T M É N Y

Tájékoztatom a lakosságot, valamennyi, a településen székhellyel, telephellyel rendelkező szervezetet, helyben működő egyházat, nemzetiségi önkormányzatot, hogy Paks Város Önkormányzata Képviselő-testülete **módosította a Településképi Arculati Kézikönyvet (TAK) és a Településképi védelméről szóló 40/2020. (XII.11.) önkormányzati rendeletet (TKR).**

A jogszabályváltozások, valamint a hatálybalépés óta felmerült igények miatt vált szükségessé a TAK-ban és a TKR-ben foglalt előírások felülvizsgálata, módosítása. Az eljárás során a teljes körű nyilvánosság biztosítása érdekében helyi partnerségi egyeztetést tartottunk elektronikus úton. A megadott határidőn belül nem érkezett észrevétel, javaslat, partneri bejelentkezés. A jogszabály szerinti egyeztetési eljárás csak véleményezési szakaszból állt, mely alapján megkerestük a véleményezésre jogosult államigazgatási szerveket. A megküldött szakmai véleményük a Jóváhagyási dokumentációba bedolgozásra került.

Paks Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 104/2024. (IX.12.) határozatával módosította a 292/2020. (XII.9.) Önk. határozattal jóváhagyott Településképi Arculati Kézikönyvet, valamint a 18/2024. (IX.16.) önkormányzati rendelettel módosította a településképi védelméről szóló 10/2020. (XII.11.) önkormányzati rendeletet. A Jóváhagyott dokumentáció, valamint a Képviselő-testületi döntések az alábbi linken elérhetők:

https://ppmh-musz6.govern-soft.hu/TAKTKRMOD_JOVAHAGYOTTDOK

A módosított TAK 2024. szeptember 12-től, a TKR 2024. szeptember 17-től hatályos.

Az egységes szerkezetű módosított TKR a Nemzeti Jogszabálytárban, valamint a módosított TAK és TKR Paks város honlapján: paks.hu/varosfejlesztes linken is elérhető.

Paks, 2024. október 18.

Heringes Anita
polgármester

Megkezdődött a munka a Paks települési és a Tolna vármegyei önkormányzatokban

A június 9-i helyhatósági választásokat követő „csendes” hónapok után október 1-jével elérkezett az új önkormányzatok megalakulásnak ideje. Megyei szinten megalakult az önkormányzat közgyűlése és két nemzetiségi önkormányzat, városunkban pedig a képviselő-testület – amiről már részletesen beszámoltunk –, és most először három nemzetiségi önkormányzat. Az új grémiumokat mutatjuk be összefoglalónkban.

Paksi Német Nemzetiségi Önkormányzat

A német települési nemzetiségi önkormányzati választás szavazásának eredményeként a Paksi Német Nemzetiségi Önkormányzat tagjai: Fähr György, Racskó Steffi, Hirt József, Tresznics Károly, Juhász Veronika. A képviselők mindannyian a Tolna Megyei Német Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége Egyesület tagjai. Felidézve: a névjegyzékben szereplő, magát német nemzetiségűnek valló 163 paksi állampolgár közül a júniusi választáson 143-

an járultak az urnákhoz. A régi-új grémium tagjai október 9-én találkoztak egymással a városházán, ahol megtartották alakuló ülésüket. Annak rendje és módja szerint letették az esküt, megválasztották a szervezet elnökét és alelnökét, előbbit Fähr György, utóbbit Racskó Steffi személyében. Oktatási és kulturális, valamint pénzügyi bizottságot hoztak létre, melyekben külső tagként helyet foglal dr. Németh Gabriella és Koczka Tibor. Arról is döntött a grémium, hogy a képviselők munkájukért nem vesznek fel tiszteletdíjat. A szervezet nagy múlttal rendelkezik, széles körben ismertek programjaik, így az iskolásoknak szervezett foglalkozások, a sváb bál és a német nemzetiségi nap is, melyektől nem kívánnak elköszönni. Fähr György kitért arra, szeretnék ha a tervezett új városi monográfiában a paksi németiség történelme is jelentős szerepet kapna. Hozzátette, együtt szeretnének működni a városvezetéssel, ahogy tették ezt a korábbi önkormányzati ciklusokban is.

Fotó: TelePaks

Paksi Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Megtartotta alakuló ülését a Paksi Roma Nemzetiségi Önkormányzat is ezen a napon. A roma települési nemzetiségi önkormányzati választás eredményeként a testület tagjai: Berki Attila (1997), Berki Attila (1976), Gertner Ferenc, Farkas Attila, Farkas Péter. Mindannyian a Cigány Közösségek Szövetségének tagjai. Berki Attila korelnök vezetésével tettek esküt a városházán megtartott alakuló ülésen, ahol aztán elnököt választottak Farkas Péter személyében három igen és két tartózkodás mellett. Elnökhelyettest is választottak, továbbá – szintén nem egyhangú szavazással – arról is határoztak, hogy munkájukért nem vesznek fel tiszteletdíjat. Azóta tartottak egy rendkívüli ülést, ahol döntöttek arról, hogy nem hoznak létre pénzügyi bizottságot, mivel gazdálkodásuk átlátható minden képviselő számára, valamint az idei programtervről is szó esett. A Mikulás napi rendezvényüket mindenképpen szeretnék megtartani, és tárgyalnak egy kulturális rendez-

vényről, ám bizonytalan, hogy még idén meg tudják-e valósítani. Farkas Péter, a grémium elnöke azt mondta, hogy szeretnének sokkal nagyobb szerepet vállalni a város életében, valamint nagyobb figyelmet fordítani a fiatal tehetségek támogatására, de nem feledkeznek meg az idősebbekről sem. Jövő év elejére terveznek egy lakossági fórumot, illetve egy kisebb felújítás után újra megnyitják az önkormányzat közösségi házát a Dankó Pista utca 18. szám alatt.

Paksi Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat

A német és a roma nemzetiségi önkormányzatok alakuló ülése előtt egy nappal hasonló ünnepi pillanatok tanúi lehettünk a városházán. A Paksi Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat tartotta meg alakuló ülését, amit az tett még különlegesebbé, hogy Pakson most először történt ilyen. A névjegyzékben szereplő, magát ukrán nemzetiségűnek valló tíz választópolgár közül kilencen jelentek meg az ukrán települési nemzetiségi önkormányzati választáson.

Fotó: TelePaks

Fotó: TelePaks

➡ Szavazataik alapján – három jelöltre voksolhattak – a paksi grémium tagjai: Krickij Szergej, Papp Natália, Papp Olga. A képviselők mindannyian a Magyarországon élő ukrán családok és fiatalok egyesülete, a Nova Hvylja Egyesület (az Új hullám) tagjai. Az alakuló ülésen a grémium elnökének választották Krickij Szergejt, alelnökének Papp Olgát, jegyzőkönyv-hitelesítőnek pedig Papp Natáliát. Krickij Szergej elmondta, hogy szépszámu és egyre több ukrán nemzetiségű ember él a városban, ezért fontosnak tartották a nemzetiségi önkormányzat megalakítását. Arról is beszélt a TelePaksnak, hogy az egyesület még a választások előtt öt célt fogalmazott meg, ebből kiemelt az ukrán nyelv óvodai, iskolai oktatásának támogatása, fejlesztése, valamint a kulturális élet támogatása színvonalas, értéket képviselő kulturális és közösségi rendezvények szervezésével. Hozzátette, hogy céljaik elérése érdekében együtt kívánnak működni Paks Város Önkormányzatával, továbbá más ukrán egyesületekkel, szervezetekkel és az ukrán országos önkormányzattal.

Tolna Vármegyei Önkormányzatának Közgyűlése

Megtartotta alakuló ülését Tolna Vármegyei Önkormányzatának Közgyűlése október 11-én Kölesden. A Tolna vármegyei választáson a névjegyzékben

szereplő választópolgárok száma 150.249 fő volt, megjelent 57,81 százalék (86.856 fő), az érvényes szavazólapok száma 83.256 volt. A Fidesz–KDNP a szavazatok 56,92 százalékát, a Mi Hazánk 14,76 százalékát, a DK 9,43 százalékát a Momentum 8,60 százalékát kapta, ennek megfelelően a Fidesz–KDNP 11, a Mi Hazánk 2, a DK egy és a Momentum szintén egy mandátumot nyert el. A VAN Közéleti Egyesület, az LMP – Zöldek és az MSZP nem szerzett mandátumot. Filóné Ferencz Ibolya, Berta Zoltán, Biró Marcell, Cseke István, dr. Égi Csaba, Kovács János, Orbán Attila, Pintér Szilárd, Pusztai László, Ulbert Sándor és Zsikó Zoltán a Fidesz–KDNP, Tobak Gábor a Mi Hazánk Mozgalom, Takács László a Demokratikus Koalíció, Száraz Zoltán pedig a Momentum Mozgalom képviselőjeként foglalt helyet a testületben (a Mi Hazánk Mozgalom színeiben Papp

Forrás: tolnamegye.hu

Tamás is bekerült a testületbe, ám időközben elhunyt). Az eskütétel majd a szavazatszámoló bizottság megválasztása után titkos szavazással megválasztották a közgyűlés elnökét, Orbán Attila személyében. A testület módosította a szervezeti és működési szabályzatot, így a Közgyűlés az elnök javaslatára titkos szavazással egy foglalkoztatási jogviszonyban álló alelnököt, valamint két társadalmi megbízatású alelnököt választhatott. A közgyűlés foglalkoztatási jogviszonyban álló alelnöke Zsikó Zoltán lett, a két társadalmi megbízatású alelnök pedig Biró Marcell és Vizin Balázs. A közgyűlés után sajtótájékoztatót mutattak be az új vezetőséget. A TelePaks kérdésre a közgyűlés új elnöke megerősítette, hogy megérkezett az önkormányzat számlájára a különleges gazdasági övezet okán Pakstól időarányosan elvont összeg. A pénzből az érintett települések önkormányzatainak nyújthatnak támogatást működésre, fejlesztésre, továbbá a települések egyesületei, civil szervezetei is pályázhatnak majd különböző összegekre. A következő hetekben megalkotják az erről szóló rendeletet, tájékoztattott Orbán Attila.

Tolna Vármegyei Német Nemzetiségi Önkormányzat

Megalakult a Tolna Vármegyei Német Nemzetiségi Önkor-

mányzat is. Ismertették, hogy a 2024-es területi német nemzetiségi önkormányzati választáson Babelné Rein Mária, Fehr György, Glaub János, Hepp Ádám, Kardos Gábor Antal, Kocsis Sándorné és Köhlerné Koch Ilona szereztek mandátumot és képviselhetik a jövőben Tolna vármegye németiségét. Az ülésen a képviselők további öt évre bizalmat szavaztak Fehr György elnöknek és Kardos Gábor Antal elnökhelyettesnek. A pénzügyi bizottság elnökének Köhlerné Koch Ilonát, tagjainak Hepp Ádámot és Fetzter Jánost választották. Az oktatási és kulturális bizottság elnöke Babelné Rein Mária lett, tagjai pedig Kocsis Sándorné és Glaub János képviselők, írják a tolnamegye.hu oldalon.

Tolna Vármegyei Cigány Nemzetiségi Önkormányzat

Megalakult a Tolna Vármegyei Cigány Nemzetiségi Önkormányzat is. Az alakuló ülésen dr. Fenyőházi Elemér, a Területi Választási Bizottság elnöke ismertette a választás eredményét, majd az eskütétel következett. A vármegye cigány nemzetiségét a következő öt évben Balogh László, Berki Attila, Farkas Gergő Gyula, Gomán Gyula István, Karaszi Károly, Kovács Béla és Pongó Ignác képviselik. A képviselők Kovács Bélát a testület elnökének, Berki Attilát elnökhelyettesének választották. A pénzügyi bizottságot Gomán Gyula István vezeti, a bizottság tagja Karaszi Károly és külső tag Berki Bianka. A kulturális, oktatási és civil bizottságban Gomán Gyula István, és külső tagként Karaszi Krisztina dolgozik ezután Farkas Gergő Gyula vezetésével, olvasható szintén Tolna vármegye honlapján.

Kohl Gyöngyi

A nukleáris minősítés a jövőbe való befektetés

Komoly felkészülést, a megszokottól eltérő szemléletet igényel az atomerőmű-építésben való részvétel, s az ehhez szükséges nukleáris minősítés megszerzése. Ám azok a cégek, amelyek sikerrel szerepelnek az auditon és bekapcsolódnak a Paks II. projektbe, komoly munícióna tesznek szert a nemzetközi piacra lépéshez.

A biztonság mindenekelőtt való, ez az oka, hogy a nukleáris iparágban, a nukleáris biztonságot érintő területeken kizárólag minősített beszállítók vehetnek részt a munkában – hívta fel a figyelmet dr. Tömösváry Anikó. A Paks II. Zrt. engedélyezési és felügyeleti igazgatója emlékeztetett rá, hogy a nukleáris biztonság szempontjából a különböző tevékenységek, építmények és berendezések be vannak sorolva az Atomerőművi Biztonsági Osztályba Sorolás (ABOS) rendszerbe. Ennek a legmagasabb fokozata az ABOS 1, ide tartoznak a nukleáris szigeten létesülő építmények és az oda beszállítandó berendezések többsége. Ilyen szintű besorolás esetén minden esetben a Paks II. Zrt. maga folytatja le az úgynevezett SNQ minősítő eljárást, amely mindig egy-egy adott szerződés terjedelmét és teljesítési időszakát érinti. A többi ABOS besorolású tevékenység esetében a Paks II. Zrt. döntése, hogy a társaság maga végzi-e a minősítést vagy úgynevezett SNE eljárás keretében a fővállalkozó Atomsztróexport. Azonban az audit jegyzőkönyveit, eredményét Paks II. mindig megkapja. Mind az SNQ, mind az SNE eljárás történhet helyszíni auditálással vagy dokumentáció-átvizsgálással. Az SNQ eljárásban az Engedélyezési és Felügyeleti Igazgatóság auditorai mellett az érintett szakterület munkatársai is részt vesznek. Az auditok lefolytatásáról az Országos Atomenergia Hivatal tájékoztatást kap, és amennyiben úgy dönt, részt vesz magán a mi-

nősítésen is, ahol a Paks II.-es kollégák munkáját felügyelik. – Alapkövetelmény a szakmai megfelelés mellett, hogy a vizsgált beszállító a Nukleáris Biztonsági Szabályzat követelményeinek is megfelelő irányítási rendszert működtessen. A nukleáris iparban szerzett referencia előny, de önmagában nem garantálja a sikeres auditot – tette hozzá dr. Tömösváry Anikó.

Az ötös blokk nukleáris szigetének több épületet érintő alaplemezének betonozására szerződött az orosz TITAN-2 CONCERN JSC-vel a több

mint húszéves múltra visszatekintő, magyar tulajdonú Bayer Construct Zrt., ezért át kellett esnie az auditon. – A szerkezetépítés a méreteket leszámítva nem bonyolultabb, mint más épületeknél. Az adminisztráció, a nukleáris minősítés volt számunkra újdonság, de sikeresen vettük ezt az akadályt, mert a cégünk jól felkészült minőségügyi téren, minden projektünket BIM-rendszerben (Building Information Modeling) tervezük – fogalmazott a beruházási igazgató. Koprás Márton hozzátette, hogy ettől függetlenül sok munkát, energiát kívánt az audit, de úgy véli, jó befektetés, mert a Paks II. projekt hosszú távú és jó belépő a nemzetközi piacra. – Ez egy komoly, nagy projekt. Stabilitást ad azoknak a cégeknek, amelyek részt vesznek benne. A nukleáris minősítés mindenképpen hasznos a magyar cégeknek a nemzetközi piacra lépéshez –

összegezte. (X)

Paks II. Atomerőmű Zrt.
Paks II. Nuclear Power Plant Ltd.
@Paks2Atomeromu
paks2_atomeromu

PAKS II. ZRT.

TEIT: Erős érdekképviselet, hiteles tájékoztatás

Minden eddiginél erősebben ki fog állni az itt élők érdekeiért a Társadalmi Ellenőrző, Információs és Településfejlesztési Társulás (TEIT), hiszen a társulási tanácsban együtt dolgozó településvezetők ismerik a lakosság valós igényeit. Együttes, markáns fellépést terveznek a különleges gazdasági övezet kialakítása és a Paks II. „megtermelt” adó felhasználása kapcsán is. Minderről a tisztújító közgyűlésen esett szó.

Bakai Károly korelnök, Foktő polgármestere nyitotta meg a TEIT Kalocsán tartott ülését, a tanácsot tizenegy régi és öt új polgármester alkotja. Nem sokkal később már az újonnan megválasztott elnök, dr. Bagó Zoltán vette át a szót. Kalocsa új polgármesterének jelölését a társult települések vezetői egyhangúlag támogatták. Ugyanilyen támogatást kapott Gáncs István, Tengelice polgármestere is, aki változatlanul alelnökként vesz részt a munkában. Megújították a szervezeti struktúrát, a korábbi kettő helyett három bizottságot hoztak létre. A pénzügyi ellenőrzési bizottság elnöke Bordács József faddi polgármester lett, az ellenőrző bizottságot továbbra is Madozca első embere, Baksa Ferenc vezeti, illetve Tolna vármegyei vezetője lett az újonnan alakult fejlesztési bizottságnak Romhányi Károly, Gerjen polgármestere személyében. Az atomerőműben és a kiegészített kazetták átmeneti tárolójában rendszeresen „vizitelő” ellenőrző bizottság civil tagjait később delegálják a településekre.

– Fontos, hogy változatos legyen a bizottsági összetétel és szükség van a laikusokra is, mert gyakorta éppen ők fogalmazzák meg olyan kérdéseket, amikre a szakma nem is gondol – jegyezte meg Baksa Ferenc.

Hozzátette, továbbra is azzal a vehemenciával és pontossággal kíván dolgozni ebben a bizottság, mint eddig. – Bízom benne, hogy jó ciklus elé nézünk, de a tempó feszített lesz. Rövidesen a Paks II. is olyan fázisba érkezik, ahol már nekünk is illő mint lakossági kontroll megjelenni, hogy meg tudjuk nyugtatni az itt élőket arról, hogy minden rendben van, és továbbra is a biztonság az elsődleges szempont – foglalta össze.

– Nagyon izgalmas és nagyon örülök neki – ezt már Romhányi Károly mondta annak kapcsán, hogy az újonnan létrehozott fejlesztési bizottság vezetésével bízták meg. – Korábban magam is tettem javaslatot arra, hogy össze kellene fésülni a terveinket, különösen azokat, amelyek több települést is érintenek. Most erre lehetőségünk lesz. Kész tervekkel tudunk majd közösen lobbizni azért, hogy forrást tudjunk szerezni – összegezte.

A tisztségviselők megválasztása után elsőként Heringes Anita, Paks polgármestere kért szót, hogy partnerségre hívja a TEIT-et a különleges gazdasági övezet létrehozása nyomán kialakult helyzet megoldásában. – Nagyon fontosnak tartottam, hogy Paks térségében legyen akár újraelosztása a különleges gazdasági övezet kialakítása kapcsán elvett iparüzési, építmény- és telekadónknak.

A célom, hogy a térség ennek nyertese legyen, ezért fontos, hogy közösen lépünk fel, mert együtt erősek vagyunk – indokolta. Örömet fejezte ki, hogy nyitott kapukra talált.

A TEIT vezetői és a témában szintén szót kérő foktői polgármester, Bakai Károly is

mege erősítette: nem lehet a térség csak elszegvedője annak, hogy itt működő és épülő nukleáris létesítmények vannak, az előnyökből is az itt élőknek kell részesülniük.

– Ki fogunk állni az érdekeinkért. Mi a saját bőrünkön érezzük, hogy itt van az atomerőmű, itt épül az új. Nem szeretnénk, ha a fejünk fölött, elefántcsonttoronyokból döntene. Paks II. bővítése kapcsán a társulásnak nagyobb beleszólást kell kapnia a lakosságot érintő ügyekben, hiszen az itt élők valós igényeit mi ismerjük – húzta alá dr. Bagó Zoltán. Az elnök azt mondta, a TEIT feladata, hogy az új rendszerben megtalálja a lehetőségeit, képviselje a lakosság érdekeit, kiálljon az elveikért.

Gáncs István alelnök is határozottabb fellépést ígért. Azt mondta, itt többről van szó, mint Paks és Kalocsa, hiszen tizenhat település, hatvanezer ember képviseletét látják el. – A TEIT több mint harminc év alatt kellőképpen megedződött, nemzetközi tapasztalatokat szerzett, kialakította a lakossági tájékoztatás rendszerét. Az üzemi időhosszabbítás és a bővítés kapcsán új feladatok állnak előttünk, a kommunikációt még magasabb szintre kell emelnünk. Kötelességünk, hogy hitelesen tájékoztassuk az itt élőket, és kiálljunk az érdekeikért – hangsúlyozta.

Szabó Vanda

Fotó: Szabó Vanda

Átadták a Paksi Atomerőmű legrangosabb díját

Készülve az üzemidő-hosszabbításra, kiemelkedően fontossá válnak az olyan értékek, mint a csapatmunka, szakmai igényesség, az egymás és az atomerőmű biztonsága iránti elkötelezettség. Erről beszélt az idei céggyűrünnepségen az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. vezérigazgatója. Dr. Horváth Péter János kiemelte, hogy az erőmű egyik legrangosabb értéke a csapat kötőereje.

– Ma húsz olyan ember tiszteletére gyűltünk össze, akik pályafutása és szakmai életműve példaértékű mindannyiunk számára – kezdte köszöntőjét dr. Horváth Péter János vezérigazgató az atomerőmű céggyűrünnepségén, amely – mint hangsúlyozta – három évtizede a vállalat egyik legrangosabb eseménye. Kitért arra, hogy a mai világban ritkaságnak számítanak a három évtizedig fennmaradó szokások, de számukra természetes az a rendíthetetlen kitartás, amellyel ragaszkodnak gyökereikhez. Ezek a gyökerek táplálják azt a képességüket, hogy szembenézzenek az egyre gyorsabban változó világ kihívásaival. – Nem csupán a kiemelkedő teljesítményt díjaz-

zuk ma. Olyan kollégáink veszik át a céggyűrűt, akik az atomerőmű iránti elkötelezettségük mellett kiváló emberi és munkatársi kapcsolatokkal is rendelkeznek – folytatta a vezérigazgató. A további üzemidő-hosszabbítás megvalósítására áttérve azt mondta, hogy most kiemelkedően fontossá válnak az olyan értékek, mint a csapatmunka, a szakmai igényesség, az egymás és az atomerőmű biztonságos működése iránti elkötelezettség, mert hozzávetőlegesen harminc évre tudnak tervezni. Ez pedig azt is jelenti, hogy ilyen

időtávra kell biztosítani a szakképzett munkaerőt, az összetartó atomerőműves csapatot, sőt az 5–6. blokkokra is gondolva, egészen az évszázad végéig. – Ezért is fontosak a céggyűrűseink. Ők az élő bizonyítékai, hogy újra és újra képesek vagyunk felülmúlni önmagunkat, és teremtőerővé tudjuk változtatni a nehézségeket is. Az egymás és munkánk iránti lojalitás, amely a magas minőség iránti kérlelhetetlenségünkkel párosulva segít átlendülni a legnehezebb helyzeteken – emelte ki dr. Horváth Péter János. Arról is szót ejtett, hogy ma divatos

fogalom az innováció, de elődeik az atomerőműben már akkor is végezték, amikor mások még azt sem tudták, hogy mi az. – A nálunk felmerülő problémákra nincsenek tankönyvi, boltban megvásárolható konzervmegoldások. Nekünk magunknak kell kitalálni a megoldásokat, kifejleszteni, létrehozni az eszközöket, eljárásokat. Mi magunk vagyunk az innováció megtestesítői évtizedek óta – mondta. A Paksi Atomerőmű vezetése 1992 óta adományoz céggyűrűkitüntetést, amelyet az tesz becsesebbé, hogy a kollégák ajánlásai állnak mögötte. Ebben az évben nyolcvan személyre érkezett javaslat. A kuratórium döntése alapján az idei év díjazottjai: Bárdos Zoltán, Bencze János, Berkes Ferenc Gábor, ifj. Bernáth Lajos, Csanádi Gábor, Cserepes Róbert, dr. Steinberg Tatjana, Fodor Zoltán, Hanti Zoltán, Heitzmann János, Kern Ferenc, Kertész László Attila, Kovács Pál, Krammer Ervin, Perger Gyula, Pesti Sándor, Puskás László, Rozmanitz Péter, Szakács Miklós Ernő és Takács Zoltán. A céggyűrű átadását a Fonogram díjas Group'n'Swing Zenekar műsora követte. Szabó Vanda

Fotók: Szaffenauer Ferenc

Jó napot, mi újság? Rétiné dr. Gémes Rozália

A Gyógyszerészetért életműdíjat adományozta a Magángyógyszerészek Országos Szövetsége Rétiné dr. Gémes Rozália gyógyszerésznőnek a gyógyszerellátás szervezése, a gyógyszerészeti tudományok művelése során elért kimagasló eredményeinek elismeréseként. A paksi Kristály Gyógyszertár vezetőjét munkatársa, Szélné dr. Végső Anita terjesztette fel a rangos kitüntetésre, amelyből eddig csupán negyvenkettőt ítelt oda a szakmai szövetség.

– Óriási meglepetés volt számomra a díj. Hol lent, hol fent állapotba kerültem, hiszen képtelkedtem abban, hogy megérdemlem-e ezt az elismerést, de rájöttem, hogy ezzel a patikát és a kollégáimat is elismerik, ezért megnyugodtam – mondja Rétiné dr. Gémes Rozália, akit csaknem negyven év fűz a paksi Kristály Gyógyszertárhoz. Rozália a Bács-Kiskun megyei Csólyospáloson született 1946-ban. Hatan voltak testvérek, a tanyasi iskolából vezetett az útja a Szegedi Tudományegyetem gyógyszerészeti karára. – A gimnáziumban döntöttem el, hogy gyógyszerész szeretnék lenni, a kémia volt a kedvenc tantárgyam, és mindig érdekelt, hogy mitől gyógyulunk meg. Nagyon sokszor kérdezték, hogy miért nem leszek orvos, de szerintem ahhoz egészen más adottság kell. A gyógyszerész pálya csendesebb – bár a tantárgyaink szinte ugyanazok voltak, mint az orvosoknak. Egyébként eredetileg pedagógusnak készültem, de nem volt hangom hozzá... Mégis betölthettem ezt a szerepet is,

mert egész életemben segítettem, tanítottam a fiatal gyógyszerészeket – idézte fel, ahogy azt is, hogy az első munkahelye Kecskeméten volt. Elmondta, hogy ott egy idős gyógyszerész vette a szárnyai alá, akitől sokat tanult. Ő intette például arra, hogy ha csak egy pillanatra is elbizonytalanodik, hogy jól keverte-e ki az orvos által felírt recept alapján a gyógyszert, azonnal dobja ki. Rozália később helyettesítő gyógyszerészként dolgozott, aztán Dunavecserre hívták, ott ismerkedett meg későbbi férjével. Az atomerőmű-építés idején elektrikus végzettségű párja nagyon jó állásajánlatot kapott Pakson. A Kristály Gyógyszertár épp akkor épült a Kishegy úton, 1983-ban nyitották meg. Amikor két gyermekük születése után, 1986-ban visszatért Rozália a GYES-ről a munkaerőpiacra, ott helyezkedett el. Később a gyógyszertár tulajdonosa és vezetője lett. – A privatizáció (1997) óta vezetem tulajdonosként a Kristály Gyógyszertárat, társam ebben régi kollégám, Szél Nándorné dr. Balácsi Gyöngyi. Jelenleg négy szakgyógyszerész és öt gyógyszertári szakasszisztens dolgozik a patikában.

Rendkívül fontosnak tartjuk, hogy beszélgessünk a betegekkel, kíváncsiak legyünk arra, hogy mi a problémájuk, miben tudunk segíteni, mert a beteg embernek a gyógyszer mellé kell és jólesik a lelki támogatás.

Lényeges, hogy adjuk meg a tőlünk telhető legtöbb információt, legyen időnk rájuk – hangsúlyozta. Arról is beszélt, hogy a gyógyszertárak világában is teret hódít a digitalizáció. Nem tagadja, hogy az informatika kihívást jelent számára, de, mint mondja, mindent meg lehet tanulni, és a fiatalok sokat segítenek a fokozott információáramlás kezelésében. – Jó dolog a megújuló rendszer, de nem mindig működik. Áramkimaradás esetén nem tudjuk kiszolgálni a betegeket, míg régen ezt gyertyafényenél is megoldottuk. Annak idején fejből tudtuk az árakat, most azonban már akkora az adatbázis és a gyógyszeres mennyisége, hogy ez már kivitelezhetetlen – összegezett. Kitért arra, hogy a gyógyszertár vezetésével külön feladatok is járnak, amelyek nem kötődnek az általa oly annyira szeretett gyógyszerész hivatáshoz. Így amit csak lehet, átad a könyvelőjüknek, hogy a betegekkel foglalkozhasson. Rétiné dr. Gémes Rozália a mai napig nagy mennyiségben olvas szakirodalmat, de nem csak azt. Mint mondja, mindenévő. Ezenfelül szeret beszélgetni, kirándulni, akár több napra is elutazik a családjával. Szeret enni, de mozogni is, gyakorta szeli a vizet a városi uszodában. S ami talán a legfontosabb, elégedett a sorsával. – Az ember egy utat tud bejárni az élete során. Ha jól dönt, akkor előreviszti ez az út. Úgy érzem, én mindig a megfelelő irányba haladtam – húzta alá.

Sólya Emma

PAKSON TALÁLTAK OTTHONRA

Ismerős a járás a Kövi házaspár Deák utcai otthonában: egy ideig Éva nénihez jártam angolórára. Megállapítjuk, hogy kis túlzással nincs olyan paksi család, amelyiknek valamelyik tagját ne tanította volna. A két kutya, Zsófi és Füge hangozogatással fogad. Egy cicát sem látni, de több jel is arról árulkodik: ennél a háznál macska is van.

Éva néni mosolyogva árulja el, hogy ha bajban lévő állatot lát, egyszerűen nem tud megálljt parancsolni magának. A cicákat is így fogadták be, mentették meg, a kutyák is menhelyről valók. Utóbbiak körülbelül hat éve élnek velük, s az egészségmegőrzésben is szerepet vállalnak, ugyanis igénylik a napi sétát. Általában külön-külön, mert Zsófi sokszor szertelen. Laci bácsi szívesen megy a Dunára, sok-sok emléket idéz, hiszen egykor hajós volt. Hajózott a Dunán, a Tiszán, de bejárta a Földközi-tengert is. Mindenféle rakományt szállítottak, még fegyvereket is. Ha kellett, kapitány volt, ha arra volt szükség, gépész. Éva néni – ahogy a falon lévő aranydiploma is jelzi – külkereskedelmi főiskolát végzett. Éspe dig azért, mert úgy gondolta, ott a legjobb a nyelvi képzés. Nagyon jó orosz tanára volt, neki hála fordult a figyelme a nyelvek felé. Szabad Európa rádiót hallgatott, és a barátnőjével Cliff Richard számokat fordítottak. Ismeretségüket férjével – habár kézenfekvő lenne – nem egy hajónak köszönhetik, hanem egy budapesti helyijáratos busznak: együtt utaztak egy csuklós busz „harmonikájában”, ebből lett a szerelem, s az immár 53 éve tartó házasság. Budapesten lakáshoz jutni akkoriban sem volt gyerekjáték, így nyakukba vették az országot, hogy olyan munkát találjanak, ahol szolgálati lakást is kapnak. Így kerültek Kiskörére, Laci bácsi a KÖTIVÍZIG-nél lett hajóvezető, Éva néni pedig – bármilyen furcsa is – idegenvezető: a vízlépcső, az erőmű sok külföldi csoportot vonzott, köztük a legkülönlegesebb egy mongol társaság volt. Első két gyermekük – Ádám és Gergő – ez idő alatt születtek, ők pedig úgy gondolták, hogy nagyobb településen a fiúk számára jobb oktatást tudnak biztosítani.

Fotó: magánarchívum

Ezért két baráti házaspárral együtt felkerekedtek, és Paksra költöztek, s mindketten az épülő atomerőműnél helyezkedtek el. Laci bácsi külső technológiai be rendezésekkel foglalkozott, Éva néni pedig tolmács és szakfordító lett.

Kísérte az emlékezetes csikócsapat tagjait Novovoronyezsbe betanulni. Nehéz időszak volt a két kicsi gyerekkel. – Úgy éreztük akkoriban, mintha a katonaidőnket is letöltenénk – jellemezte. Harmadik gyermekük, Bálint születése után éppen ezért Éva néni már vissza se ment dolgozni. A maga ura lett. Sokáig fordított immár magánvállalkozóként, s mellette tanított. Eleinte csak angolra volt igény, oroszra nem. Az első angolcsoportjában harmincan voltak mindenféle korosztályból. Az évtizedek alatt rengetegen megfordultak nála. Akad olyan tanítványa, akinek már a gyereket vagy éppen az unokáját tanítja. – 58 éves koromban kezdtem el spanyolul tanulni és mivel volt szerencsém különböző anyanyelvi, illetve egyetemi spanyoloktatókat megismerni, néhány év után tanítani kezdtem ezt a nyelvet is. Egyre nagyobb igényt tapasztalok rá – árulta el. Hozzátette, las-

san újra kialakul az igény az orosz nyelv tanítása iránt is, sőt van egy orosz fiatalasszony, akit magyarra tanít. Munkájában a technológiai fejlődés nagy változást hozott, ma már nemcsak jelenléti, hanem online órákat is tart. Örömet is leli a tanításban, meg terápia is a munka. Nemrégiben elvesztették Bálintot. Az élet azóta nem ugyanaz, és már soha nem is lesz az. Azóta már a családi összejövetelek sem olyanok, mint korábban, hisz' egy hely mindig üres... Nehezen terelődik vissza a beszélgetés az eredeti kerékvágásba. Szóba kerül a szabadidő. Laci bácsi keresztretjévtényt fejt, s mindketten olvasnak. Könyvtárba járnak, mert már annyi könyvük van, hogy többnek nem jutna hely. Nagy öröm, hogy Gergő fiuk szintén Pakszon maradt, itt él családjával. Az unokákra, Dorkára és Gergőre nagyon büszkék, akárcsak Ádám gyermekeire, Lucára, Barnabásra és Domonkosra.

Paksot szeretik, hiszen itt minden megvan, amire szükségük van, s biztonságos, ami számukra már egyre fontosabb.

Éva néni hozzáfűzi, ő azért is szereti, mert itt lett a maga ura, itt találta meg a helyét.

Szabó Vanda

A hosszú élet titka a támogató, összetartó család

Kiszli Ferenc Ádámnét köszöntötte 90. születésnapja alkalmából Heringes Anita polgármester és Mezősi Árpád, a lakóközvet képviselője. Kiszli Ferenc Ádámné (Borsi Mária) 1934. október 10-én született Pakson, heten voltak testvérek – hat lány és egy fiú –, hármójukat már elveszítették. Marika néni elmesélte, hogy tizenhat évesen kezdett dolgozni a konzervgyárban, munka mellett végezte el a szakmunkásképzőt, és le is érettségizett. Sokféle munkát végzett a gyárban, ahol utolsó aktív éveiben a könyvelésen dolgozott, onnan vonult nyugállományba ötvenöt évesen, 1989-ben. Férjével, Kiszli Ferenc Ádámmal 1955-ben kötöttek

Fotó: TelePaks

házasságot. Párja a VOLÁN-nál volt sofőr, később csoportvezető, majd műszaki ve-

tő, mellette KRESZ-t oktatott. 1959-re épült fel a Kishegyi úton a családi házuk, ahonnan

akkor még csodás kilátás volt a Duna felé. Egy fiuk született, Ferenc és egy lányuk, Mária, mindketten Pakson laknak. Marika néninek négy unokája és hat dédunokája van. A férjét 2017-ben veszítette el, lánya akkor ment nyugdíjba, azóta segíti mindennapjait. Alapvetően jó egészségnak örvend, ám a járás már nehéz számára, emiatt ritkán mozdul ki, manapság tévénézéssel, rádióhallgatással, újságolvasással múlatja az időt. Szerencsésnek érzi magát, mert két gyermeke, családja révén mindennap van társasága. Szerinte a hosszú élet titka az, hogy támogató család, összetartó rokonság vegye körül az embert.

-kgy-

A paksi kertbarátok voltak, vannak, lesznek...

Ha ősz, akkor a Paksi Kertbarátok Egyesülete szabadtéri tökkiállításal rukkol elő, amit szeretettel készítenek, és így fogadja a lakosság is. Idén is elérkezett ennek ideje, a Táncsics Mihály utcai körforgalomnál szalmabálákból alkottak vonatot, erre „ültették fel” a saját termesztésű, festett dísztököket. Tették ezt azonban már baráti társaságként, ugyanis az egyesület megszűnik. Nyiratiné Nász Rózsa

elmondta, hogy tavaly jelezte, nem tudja tovább vállalni a civil szervezet elnöklését, ám nem volt jelentkező a stafétabot átvételére, így azt határozták el a decemberi közgyűlésen, hogy elengedik az egyesületi formát. Ez – mint megtapasztalták – nem egy máról holnapra dolog, Rózsa inkább bele se ment a végelszámolás folyamatának részleteibe, inkább úgy összegzett, hogy már látszik az alag-

út vége. Mielőtt sokan felszisszennének, hogy akkor most mi lesz velünk a kertbarátok nélkül, gyorsan jelezzük, hogy együtt marad és tovább munkálkodik a társaság, csak immár klubként. A városban jól ismert, kedvelt tevékenységeikről nem kívánnak lemondani, tehát a jövőben is lesz tökkiállítás, meg karácsonyi betlehem, no meg a szakmai kirándulásaikhoz, klubnapjaikhoz is ragaszkodnak. Akkor mi változik? – kérdezhetik joggal. Nos, a jövőben már nem pályázhatnak támogatásokra, és nem gyűjthetik az adó egy százalékát. Kialakítottak munkacsoportokat, így van közvetlen gazdája például a töktermesztésnek, a kirándulásoknak, és van kreatív csoportjuk is, az egészet pedig a klub vezetője fogja össze – idén Hanol Ferencné –, akinek személye elvileg évente változik majd. Bár nehéz lezárni egy több mint negyed évszázados korszakot, azért nem eresztette nagy búnak a fejét a változatlanul negyvennyolc fős társaság, hiszen mint látható, ha nem úgy, hát így, de a paksi kertbarátok voltak, vannak, lesznek...

-gyöngy-

Fotó: TelePaks

A dohány és a dohányzás a spanyol felfedezők által jutott el Amerikából Európába. A pipázás a dohányzás egyik legősibb formája, de pipát már korábban, más növényi füst élvezetére is használtak a Közel-Keleten, Kínában, Indiában is. Termésekből, növényi gyökerekből, állati csontokból, majd később égetett agyagból készültek az első ilyen célú tárgyak. A dohányzás terjedésével és divatjával párhuzamosan különféle pipaformák és változatos anyaghasználat alakult ki: cserép, fa, hangagyökér, porcelán, fém, tajték. Mind különféle előnyökkel és hátrányokkal rendelkezik az alapanyagok beszerezhetősége, a megmunkálás nehézsége, a használat praktikuma, a füst íze, szárazsága, aromája és a pipázók egyéni szempontjai szerint. A múzeum gyűjteményéből bemutatott két pipafej tajtékközből készült, ezeket valószínűleg a 19. század végén használták. A *Vasárnapi Újság* 1859. augusztus 14-én megjelent számában S. J. tollából olvashatunk egy cikket, melyben leírja a tajtékpipa készítésének folyamatát:

„A tajtékpipa tajtföldből (Meerschaum) gyártatik, melly fejeeres szintű, átláthatlan, fénytelen, nagyon könnyű s a nyelvhez tapadó állomány. Vegyészti összetételére nézve kova-, keserföldből és vízből áll. Legkitünőbb minőségben Kisázsiaiban fordul elő [...] Feldolgozása azon sajátágánál fogva lesz alkalmas, hogy vízbe tétetve bepuhul, midőn aztán késsel könnyen faragthatatik (...) Régibb tudósítások nyomán Törökországban a tajtföldnek pipákká idomítása következőleg történt: a kiásott ásvány frissében falaktól környelt gödörbe tétetett, s vízzel megöntetvén megpuhított, s miután péppé vált, egy darabig csendesen állott. Eközben a pép bizonyos nemű forrásba jött, midőn kőnkén (hydrothiongas) fejlett ki, épenugy, mint a porcellánkészítésnél. A tömeg most újra megnedvesített, és sárgarézsből készült formákba nyomatott, s néhány nap múlva kifúratott. A kiszáradás után kemenczében kiégettettek a pipák, s innen csak a teljes kihűlés után szedettek ki. Végre téjben kifőzettek, s lenolajjal és viasszal kellően kezeltetvén, kannamosóval csiszoltattak és bőrrel megdörgöltettek.”

A hosszadalmas folyamat szakértelmet és tapasztalatot igényelt, a nem megfelelő nedvességtartalom az alapanyag szétmállását vagy a pipa repedezését okozhat-

Tárgy/ történet

ta. A nehezen beszerezhető, drága hozzávalókból készült értékes és törékeny pipákat kezdetben különösen óvatosan kellett kezelni, mert a fehér pipatesten könnyen nyomot hagyott a kézről rátapadó, a porózus anyagba beszívódó szennyeződések. A használat során a füsttől és a melegtől a pipa beérik, borostyánsárga, barna színű és kezelhetőbb lesz. Magyarországon a 16. század végétől, török közvetítéssel, a főúri rétegeken keresztül terjedt el. A pipázás fénykora hazánkban a reformkor volt. Minőségi dohányt termelő vidékek, pipakészítő központok alakultak, fazekasok, tajtékpipafaragó mesterek, pipakupakokat gyártó rézművesek, pipaszárakat előállító csutorások és az exportálással foglalkozó értékesítők dolgoztak nagy számban. Gyűjteményünk két darabja formailag hasonló, de méretük, öblösségük közt jelentős különbség van. A kisebb pipafej sérült, repedt, ragasztott, kupakja hiányzik. Hajlatát kívül horgony alakú fémberakással díszítették. A nagyobb pipa ívelt V alakú mélyített vonallal és a nyakon körbefutó dupla vonallal díszített. Rézkupakja áttört, zárókampója a perem alá hajló karikában végződik. Pipakupakot a kültérre szánt pipákra készítettek, védte

a parazsat a széltől, így biztosította, hogy ne melegedjen túl a pipa. A parázs gyakran volt tűzveszély okozója, a kupak ezt is kivédhette. A pipákhoz tartozó pipaszárak nem kerültek be a múzeumba. A pipaszáraknál fontos volt a pontos illeszkedés, hogy ne lötyögjön, de ne is szoruljon a fejben. Egy könnyed csavaró mozdulattal illesztették és távolították el használat után. Általában valamilyen könnyen alakítható anyagból készítették, a benne futó vékony csatorna egyszerűbb kialakítása miatt. A pipázáshoz kellékek sokasága volt szükséges: dohányvágó, dohányszita, dohányzacskó, dohánytartó, a gyűjtáshoz szükséges tűzszerszámok (tapló és kova, fidibusz, gyufa). A reformkorban a pipázás a vidéki nemesi életmód jelképe lett, a parasztság körében a tekintélyt és a jómódot jelképezte. A pihenésnek, az elmélkedésnek, a beszélgetéseknek adott teret a pipa gyűjtés és a hozzá kapcsolódó szertartásos időtöltés. Az első világháború után a változó életritmus, a termelés és árusítás szabályainak változása már egyre kevesebb teret engedett ezeknek. A cigaretta hamarosan kiszorította a pipákat a mindennapi használatból.

Kövi-Ónodi Gyöngyi

Források:

Magyar Néprajzi Lexikon <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-neprajzi-lexikon-71DCC/p-736E3/pipazas-73803/>

S.J.: Hogy készül a tajtékpipa. *Vasárnapi Újság* 1859. augusztus 14. (33. szám.)

https://adt.arcanum.com/hu/view/VasarnapiUjsag_1859

<https://dohanymuzeum.hu>

Fotó: Paksí Városi Múzeum

AZ ELTŰNT VÁROSKÉP NYOMÁBAN

A paksi szüreti multságok világa, 1. rész

A szüret a történelem során mindig többet jelentett egyszerű munkánál. Ünnepek számított, hiszen egy egész évi fáradozás gyümölcsével szembeült a szőlőművelő. Kifejezetten társas esemény volt, ezért is kapcsolódott hozzá a nap végén ünneplés, táncos multság. Pakson már a 18-19. században is rendeztek szüreti vigalmakat, amikor még nem voltak kopaszok a szőlőhegyek a filoxéra pusztítása miatt, s az onnan nyert borokat jó minőségük miatt vidékre, Pestre, sőt tovább is szállították. 1894-ben viszont Hagymássy Károly közjegyző már így tudósította a Borászati Lapokat:

„A filoxéra által kipusztított hegyi szőlőink helyett, főként nagybirtokosok által telepített homok-szőlőink ez évben, úgy mennyiség, mint minőségre nézve, kedvező termést hoztak. A nagyobb szőlőtulajdonosok, a peronospóra ellen a kellő időben alkalmazván a fecskendezést: szőlőik teljesen beérett, s minőségre nem marad hátra a tavalyinál.”¹

1895-ben egy sikeres ojtási tanfolyamról számolt be a Borászati Lapok:

„Tschida Arthur paksi máriatelepi szőlőjében Szánthay János uradalmi szőlőkezelő az idén fás- és zöldajtási tanfolyamot tartott, melyen több, mint 60 egyén vett részt. A tanfolyamon résztvevők az ojtást mindannyian jól elsajátították.”²

A paksi szüreti multságok világképét Schleicher Vera dolgozta fel *Egyházi ünnep vagy világi szórakozás?* címmel egy 2002-es

Fotó: magánarchívum

Szüreti multság csoportképe Pakson 1946-ból (Tumpek fotó)

konferencia tanulmánykötetében.³ A szüret időpontját általában a hegyközség határozta meg, s így az az egyes szőlőkben egy időben zajlott. Például 1911-ben a paksi hegyközség szeptember 8-án tartott ülésén elhatározta, hogy az általános szüret szeptember 25-én veszi kezdetét.⁴ A munka végeztével legtöbbször a főtéri Nagyszállóban multságot rendeztek, ahol a leszüretelt szőlőből a legnagyobb fűrtöt elárverezték. A szüreti vigalmak szervezésébe az 1884-ben, nőtlen iparos és kereskedő legényekből alakult Katolikus Legényegylet mellett az 1898-ban megalakult Katolikus Ifjúsági Egylet is belépett, amely viszont a földműves ifjakat képviselte; így már két szüreti multságot is rendeztek a Paksi Katolikus Körtől bérelt helyiségben.⁵ Ebben az időszakban lett egyre népszerűbb a szüreti felvonulás, amely a bál napján járta be a települést, nézőként vonva be az ünneplésbe azokat, akik az esti multságokon nem lehettek jelen, így például a szőlőmunkásokat adó napszámos réteget, illetve a paksi szőlő- és borbevételek legnagyobb haszonélvezőit, a főutcai zsidó bérlőket és kereskedőket.⁶

A menet élén a felvonulás főszereplője, a közösség által ideálisnak tartott pár ült hintón. A bírós és bíróné kiválasztása a szüreti multság legfontosabb eseménye volt, egész évben készültek rá. Általában a jegyesség felé közelítő szerelmespár volt az ideális jelölt, de a szerep eljátszásának feltétele volt még a feddhetetlen erkölcs, valamint a szépség – a két parasztegylet bírónéjának feltételül „pirospozsgás telt arcúnak és faros-bögyösnek” kellett lennie. Fontos szempont volt a szülők tehetősége is, hiszen a bíróné kikérése látványos megvendégléssel járt együtt, nem egy kikérést disznóvágás előzött meg.⁷ A program látványos elemei voltak a versengve feldíszített lovak és kocsik, a szőlőlugast díszítő gyümölcsök és péksütemények, a bál előtt elhangzó, hazafiságra buzdító szavaltatok pedig a gyorsan magyarosodó paksi svábok nemzeti érzelmeit jelenítették meg.⁸ A világban létező „sötét erők” megszelídítve jelentek meg, a társadalom peremén élő drótotstótok, kéményseprők, paprikajancsik és a gyerekek arcát bekormozó cigányok jelmezében. A maszkások eleve a menet végén, az utolsó kocsin vagy az után kullogva

kaptak csak helyet, a csoportképeken pedig mindig a főszereplők lábánál látjuk őket. A szervező csoportok rendszerint meg is örökítették magukat – a bírót és a bírónét külön portrén is –, a csoportkép vagy a multság helyszínén, vagy Tumpek fényképezőmester műtermében készült. A paksi szüreti rendezvények virágkora az 1920-as évektől 1947-ig tartó időszak volt, amikor is a multságok száma az időközben megalakult Evangélikus Ifjúsági Egylet felvonulásával együtt háromra szaporodott. Ekkor már egyes szokáslemek átalakultak, például a kisbíró szerepe: míg eredetileg a bál kihirdetését végezte, az 1930-as években kidobolt „hirdetések” célja már sokkal inkább a Pakson történt események tréfás számbavétele lett.⁹ A három fő szüreti esemény mellett a Pakshoz tartozó puszták is megrendezték a maguk szüreti báljait. A csámpai és a cseresznyépusztai multságok önszerveződő jellegűek voltak: saját kulturális-vallási egyesület híján a helyi közösség szervezte és felügyelte a szokást. A paksi mintákat követő, de saját arculatú, csámpai gyermek-szüreti felvonulás, illetve a cseresznyésiek – szőlőkorona-árverezésre épülő – szüreti bálja az 1930-as évek paksi szüreti felvonulásainak erejét és népszerűségét bizonyítják. (Folytatjuk!)

dr. Hanol János

¹ Borászati Lapok, 1894.10.06., 459.o.

² Borászati Lapok, 1895.08.04., 357.o.

³ rövid: Schleicher

⁴ Tolnavamegye és a Közérdek, 1911.09.11., 3.o.

⁵ Schleicher, 256.o.

⁶ Schleicher, 257.o.

⁷ Schleicher, 261.o.

⁸ Schleicher, 262.o.

⁹ Schleicher, 257.o.

Eilingsfeld János: Nem számítottunk ilyen jó szezonkezdesre, de örülünk, hogy így alakult

Elkezdődött a 2024/2025-ös bajnoki idény alapszakasza a férfi kosárlabda NB I/A csoportjában. Az Atomerőmű SE csapata repülőrajtot vett, két idegenbeli és két hazai mérkőzését is megnyerte. Korai még az esélylatolgatás, de ha továbbra is az eddig látott harcos, küzdős, ponterős kosárlabdát játsszák a piros-kékek, jó idényük lehet. A felkészülésről, az eddigi meccsekről az erőcsatár Eilingsfeld Jánossal, az ASE örökös bajnokával beszélgettünk.

– A felkészülési mérkőzésekkel együtt tíz győzelem zsinórban. Bízta ilyen jó kezdetben?

– Nem számítottunk ilyen jó szezonkezdesre, de örülünk, hogy így alakult. Nyilván ezért dolgoztunk az egész alapozás során, nagyon kemény felkészülésen vagyunk túl. Az edzőmérkőzéseink mindegyikét sikerült megnyerni, játszottunk magyar csapatok ellen is, de nyilván az azért teljesen más volt. Nem tudhatjuk, hogy ki hogyan készül, és mi is fáradtan mentünk bele ezekben a meccsekbe, hiszen nem fogtuk vissza az edzéseket. Meglepetésünkre sikerült könnyedén nyerni gyakorlatilag az összes edzőmérkőzést, és már ott is látszott, hogy eléggé küzdős csapatunk van, már ott is kapart mindenki a szabad labdákért, és mentünk, mint a gép. Úgy gondoltuk, ha ezt át tudjuk vinni a bajnoki rajtra is, akkor nagy gondunk nem lehet.

– Ez sikerült is, Budapesten vertétek a Honvédet 91-60-ra.

– Igen, a Honvéd ellen könnyedén sikerült nyerünk 31 ponttal, de megmondom őszintén, senki sem számított ilyen mérkőzésre a csapatból. Úgy mentünk ki a pályára, hogy most mindent ki fogunk adni magunkból, és sikerült.

– A Gesztenyés úton fogadtatok az Albát, 92-85-re győztetek, a régi időket idézte a csarnok. Számítottál ilyen hangulatra?

– Tudtuk, hogy egy nagyon kemény főpróba áll előttünk, hiszen akkor találkoztunk először egy erősebb csapattal, akiknek tudjuk, hogy mi a céljuk, a bajnokság végén az első három hely valamelyiké-

Fotó: TelePaks

re várhatók. Az is egy nagyon jól sikerült mérkőzés volt, egyébként nem dobtunk jól, viszont nagyon jól küzdöttünk. Abszolút egymásra talált a közönség és a csapat, és együtt sikerült kiharcolni ezt a nagyon fontos győzelmet. Le a kalappal a közönség előtt!

– Az újonc PVSZK ellen 103-81-re nyertek Pécsen, biztos győzelem volt.

– Pécsen is egy nehezebb mérkőzésre számítottunk. Szerencsére sikerült már az elején nagyobb előnyt kiharcolni, és utána már nem volt kérdés, hogy ki fog győzni, hiszen végig tartottuk a 20 pont körüli különbséget.

– Hazai pályán a Körmend ellen is ti diktáltatok a tempót, igaz, a vége izgalmasra sikerült, de 88-76-ra nyertetek.

– Az első féldőt ismét megnyomtuk, és sikerült egy 21 pontos előnyt kiharcolnunk. Aztán egy kicsit akadozott a játékunk, a harmadik, negyedik negyedben, és a Körmend visszajött a mérkőzésbe. De helyén volt a szívünk, védekeztünk, küzdöttünk, úgyhogy sikerült megtartani ezt az előnyt és behúzni ezt a szintén fontos mérkőzést.

– Rögtön az első meccsen megsérült az irányító Kahlil Dukes, Kovács Ákos pedig

hosszú idő óta bajlódik sérüléssel, mégis szinte zökkenőmentesen sikerült megoldani az irányító problémát.

– Ákos folyamatosan készül a visszatérésre, már velünk edz, majd az edző eldönti, hogy mikor lesz kész a bevetésre. A Honvéd elleni mérkőzésen egy nagyon fontos láncszem, az irányító Kahlil nagyon kemény sérülést szenvedett, csúnyán kifordult a könyöke. Annak köszönhető, hogy nem éreztük meg a hiányát, hogy a szakmai stáb egyből gondoskodott a pótlásáról. Olyan játékost sikerült hozni, akivel az edzőnk, Konstantinos Flevarakis már dolgozott korábban, így tudta, hogy mire számíthat tőle, illetve a játékos is tudja, hogy mit kér az edző, abszolút beleillik a csapatunkba.

– Ebben a szezonban öt helyett csak négy légiós lehet egy csapatban. Hogy változtatta meg ez az erőviszonyokat?

– Kevés a magyar játékos, azzal kell főzni, ami van, mi szerencsére jól jöttünk ki belőle. Benke Szilárd, Révész Ádám és Halmai Dániel is brutálisan tudja segíteni a csapatot, úgyhogy úgy gondolom, a magyar maggal nincs probléma.

Kovács József

Joseph és Lockett nélkül is partiban volt az ASE

Az ötödik forduló rangadóját Szombathelyen játszotta az Atomerőmű SE NB I/A csoportos férfi kosárlabdacsapata. A hazaiak és a paksi csapat is veretlen volt még a 2024/2025-ös bajnokság alapszakaszában. A mérkőzés előtt derült ki, hogy az Atom két meghatározó külföldi játékosa, Eric Javon Lockett és Joseph Yasiin Yousef is lebetegedett, míg a hazaiaknál mindenki hadra fogható volt, így nem egyenlő feltételekkel vágta neki a mérkőzésnek. Az első negyedben minden bejött a sárga-feketéknek, paksi oldalon sok volt a hiba, ráadásul De'Quon Lake-ra gyorsan ráfújtak két faultot, ezért

Konstantinos Flevarakis mesternek le kellett vennie a pályáról. A második felvonásban jó játékkal egyenlítették Benkéék, és a mérkőzés hajráig partiban volt a piros-kék alakulat. A végjátékban kijött, hogy a Falco kispadja sokkal „hosszabb”, az ASE-nak már nem sikerült hatékonyan védekezni és felzárkózni. Falco-Vulcano Energia KC Szombathely – Atomerőmű SE 87-77 (29-16, 6-19, 27-23, 25-19). ASE: J.J. Chandler 22/3, Kovács Á. -, Eilingsfeld 12/6, Révész 4, Benke 21/6, Halmai 9, Géringér NJ, Kékesi NJ, Dorogi -, Lake 9, Kucsora -. -kj-

Gólzáporos vendégsiker Debrecenben

Továbbra is „döcög a szekér” a cívisvárosban. Máté Csabával a kispadon sem megy Dzsudzszák Balázséknak, hiszen zsinórban negyedik mérkőzését is elveszítette a bajnokságban a Debrecen. Ami bánat az egyik oldalon, az óriási boldogság a másikon. A Paksi FC az utóbbi hat mérkőzéséből ötször győztesen hagyta el a játékteret. Pedig a Fehérvár idegenbeli és a Ferencváros hazai legyőzése után nem ígérkezett könnyű sétáglópnak a távoli vizit, azonban az előzetes várakozás és a valóság ezúttal nem volt közös nevezőn. – Végig a Paks irányított, és mondhatjuk, hogy osztálykülönbség volt a csapatok között – értékelt az elkeseredett DVSC mester a lefújást követően. Szavait a kilencven perc történései maximálisan alátámasztották. A 9. percben Osváth beadását Windecker visszafejelte Vécsei elé, aki kíméletlenül kilötte a bal alsót. Ezt követően Osváth Attila kapáslövése a jobb kapufán csattant, majd következett Tóth Barna

kissé szerencsés, de szemfüles és határozott megmozdulása: 14 méterről tekerte el a labdát a kimozduló Megyeri mellett, majd még a szünet előtt a center remekül talált Mezei elé, aki 26 méterről a kapuba bombázott. Az első játékrészben csak egy csapat volt a pályán, a három pontért érkező Paksi FC. A folytatásra már csak a gólarány mérete volt kérdéses. Hiába cserélt a szünetben négy helyen is a vendéglátó, a forgatókönyv a játék képében nem változott: a 65. percben Mezei szögletét Vécsei tovább fejelte, és az érkező Papp Kristóf a léc alá bólintott. A hajrára érkezett Böde Dániel, és egy akción belül kétszer is gólt szerezhetett volna, de az első kísérleténél Megyeri védett bravúrral, majd Kocsis Gergő mentett kézzel. Utóbbi piros lapot és büntetőt vont maga után. Dani belőhette volna 150. NB I-es gólját, azonban a büntetőt Ötvös Bence értékesítette, kialakítva ezzel a végeredményt: Debreceni VSC – Paksi FC 0:5!

Dallos Tibor

MÜLL-PATRIK TEMETKEZÉS

Irodavezető: Müller Pálné

**7030 Paks, Szent István tér 7.
Tel.: 75/310-698, 75/314-597**

**Paks Fehérvári és Kálvária u. temetőgondnokság:
75/310-698**

ÜGYELET: 0-24h Tel.: (30) 947-6346 • (30) 929-5609

Forrás: paksifc.hu

Fotó: Babai István/archív

 <p>Megfejtésével önkormányzati ajándécsomagot nyerhet.</p>	ELEMZÉS	KICSÍ PLAKETT	LOMBOS NÖVÉNY	KEZDETI ENERGIA	JÓD VEGYJELE	A TENKES KAPITÁNYA SZABÓ ANDRÁS	VONAT RÉSZEI	SIMITÓ ÉLET- FELTÉTEL	KINAI FÉRFINEV	BÖLCS KIRÁLY VOLT
	1								SZINTÉN ZLOTY RÖVIDEN	
	FRANCIA VÁROS ELÓTAG: OLAJ				MUZSIKUS SZOLM. HANG				NÉVELŐ KERESZTÜL	
	LÁM EME		ROMÁN TEREPJÁRÓ FORMA	HOLLAND VÁROS ... KOK ÚSZONÓ		FÉRFINEV KEVERÉK	LEL BÁRIUM VEGYJELE		TORTA- SZELET! NÁTRIUM VEGYJELE	
		ÓRA JELZI OROSZLÁN			ALAP- MÉRTÉK ÚRMANÓ				MÉTER TRÉFA	
	BECÉZETT NŐI NÉV			MÉG ELŐBBRE ŐSÖM		ELEKTRON ... CSAJOK FILMSOR. V.	SZAPPAN- MÁRKA GÖRÖG LEVEGŐ			
	DUNÁNTÚLI CSATORNA			CZUCZOR G. ÁLNEVE KÖZÉPEN FOKOZI		PALÓC GYÜMÖLCS FÉLTŐ		CIN VÉR- CSOPORT		
	APAÁLLAT	ROGY 2			HÁLÓBAN A LABDA FÉRFINEV		KENYAI AUTÓJEL DEHOGY			NEWTON
			3 SZÁMOS							
	OLDAL- IRÁNY	LÁSD OTT RÖVIDEN	ANNO DURVA POSZTÓ	DECI FÉLÁRI	ÉDES MÁRTÁS NINCS ADAT RÖV.	BABA- SÍRÁS RÉSZBEN KIÖNT!				
... CAPONE		... MARS AM. ÉNEKES LÁTTAM		TÖREKI PÁROS BETŰI ÉN, TE, ...	REGISZTER RÓMAI 500					
HAZAI ÉNEKESNŐ			☺ N							

A rejvényben egy új programsorozat nevét keressük. A megfejtéseket november 1-ig várjuk a 7030 Paks, Dózsa György út 51-53. címre, vagy emailben a paksihirnok@gmail.com-ra. A név mellé telefonszámot is kérünk.
Előző játékunk nyertese: Doma Árpád

TEMETKEZÉS

Iroda, bemutatóterem:
Paks, Kálvária u. 2.
(földhivattal szemben)

Irodavezető:
Noszákóné Szemenyei Eszter
0620/852-1520

Készenlét 0-24h-ig:
0630/936-3255
www.anhurtemetkezes.hu

Hirdessen a Paksi Hírnökben!

Részletes tarifátáblázatunk megtalálható honlapunkon.

További információ:
+36 70/458-9809
paksitv@paks.hu,
paksihirnok@gmail.com

Vásároljon lakást a jövő városában Kalocsán!
Eladó 70 m²-es sorházi, földszinti lakás.
Telefon: 30/243-80-12

